



Buena Vista Cuba Jan-Luc van Eendenburg

Het is lang geleden dat we het in Slagwerkkrant specifiek over de bongo hadden. Hoogste tijd dus om dat populaire percussie-instrument (ook in de popmuziek) weer eens nadrukkelijk in het licht te zetten. En wel in onze StageCoach Sessions videoserie met gitarist Jesus Hernandez en percussionist Jan-Luc van Eendenburg, die aan de hand van twee Cubaanse songs de ritmepatronen van de bongosero laat horen en zien, en daarnaast een uitgebreide uitleg geeft.

tekst Matthieu Brandt

StageCoach Sessions

Instructievideo's, workshops, live registraties en interviews

StageCoach Sessions is een initiatief van muzikant-docent Matthieu Brandt; een project dat hij dit jaar met de magazines in onze uitgeverij uitrolt. Deze nieuwe videoserie – die mooi aansluit op onze Aquarium Sessions in eigen huis met miniconcerten, tutorials en interviews – draait om registraties op locatie met topkwaliteit live opnamen van bands, instructievideo's per muzikant. Deze StageCoach Sessions worden altijd gepubliceerd met workshops inclusief tabs, notenwerk en interviews op onze videokanalen en in onze magazines.

In Slagwerkkrant 217, mei-juni 2020, presenteerden we de stijl en aanpak van Richville-drummer Jeroen JJ Goossens. Nu stellen we het spel van percussionist Jan-Luc van Eendenburg centraal.

De StageCoach Sessions video's kun je bekijken op ons Youtube-kanaal SlagwerkVideo en op Slagwerkkrant.nl in de sectie Slagwerkkrant Plus, en binnenkort ook op het Youtube-kanaal van StageCoach Sessions.

- Peace - uitvoering percussie
- Peace - uitleg percussie
- Son al Son - uitvoering percussie
- Son al Son - uitleg bongo, campana, guiro, maracas
- percussieve technieken op gitaar - begeleiding campana en bongo - uitvoering
- percussieve technieken op gitaar - begeleiding campana en bongo - uitleg
- Duo Habanero live - Son Al Son
- backingtracks Peace en Son Al Son
- video-interview

Op Slagwerkkrant.nl vind je downloadable pdf's van de gespeelde partijen met uitleg, en backingtracks om op mee te spelen.

www.slagwerkkrant.nl/swkplus
www.youtube.com/SlagwerkVideo

Matthieu Brandt

Initiatiefnemer, producent en regisseur van StageCoach Sessions is Matthieu Brandt, gitarist en banjospeler. Hij heeft jarenlang gitaarles gegeven en heeft in talloze bands gespeeld, zowel in Nederland als in de VS. Voor het instructievideolabel Truefire maakte hij dertien jaar lang lesvideo's met Europees toptalent.

www.matthieubrandt.com

Rn deze tweede aflevering van onze serie StageCoach Sessions presenteren we een interview plus workshop met Jan-Luc van Eendenburg, percussionist bij het Duo Habanero van gitarist Jesus Hernandez. Hun muziek is geënt op de feel van de Buena Vista Social Club, die bijna 25 jaar geleden een onuitwisbare indruk heeft gemaakt op muzikminnend Nederland.

Jan-Luc van Eendenburg gaat aan de slag met twee tracks: *Peace* en *Son Al Son*. Hij speelt ze voor en geeft uitgebreide uitleg. Op de volgende pagina's vind je transcripties van de bongo- en bellpartijen bij deze twee nummers.

Jan-Luc heeft zich gespecialiseerd in Cubaanse percussie. Toen het fenomeen Buena Vista het licht zag, was hij al bijna twintig jaar actief als percussionist in formaties als Nueva Manteca en Rumbatá. Ook gaf hij workshops aan diverse conservatoria en Het Muziekhuis in Amsterdam.

Hoe is bij jou de interesse in Latijns-Amerikaanse muziek gewekt?

'Dat is via de percussie gegaan. In mijn middelbareschooltijd speelde ik vanaf de derde of vierde klas keyboard in een popbandje. En in die tijd kwam mijn zus van vakantie terug uit Tunesië met een kleine bongo. Door dat trommelkje kreeg ik interesse in percussie en begon ik in dat popbandje percussie te spelen. En mijn eerste aankoop (na een hele zomer vliegtuigen te hebben schoongemaakt op Schiphol) was dus ook een echte bongo en later een conga. Dat werd uiteindelijk een heel assortiment van percussie-instrumenten. Les nemen was er toen niet bij. Je had natuurlijk geen YouTube, dus je



moest het live afkijken bij optredens van bijvoorbeeld Nippy Noya, of ik moest raden hoe mijn andere grote held Ralph MacDonald iets had gespeeld op albums van Aretha Franklin, Steely Dan of David Bowie.

'Toen ik van de middelbare school af kwam, was er nog geen opleiding voor Latijns-Amerikaanse percussie. Op sommige conservatoria was het wel een bijvak voor drummers, maar als hoofdvak bestond het niet. Om toch iets met muziek te doen, ben ik Muziekwetenschappen gaan studeren. Dat was in het eerste jaar erg gericht op klassieke muziek, maar in latere jaren kon je je ook in niet-westerse muziek verdiepen.

'Na twee jaar hoorde ik van de drummer van het popbandje waarin ik zat, dat het Conservatorium van Rotterdam een pilot begon met Latin Percussie als hoofdvak. Tot mijn verbazing werd ik daar aangenomen, want ik was helemaal autodidact. Op het conservatorium kreeg ik de boodschap dat ik toch even terug moest naar de basis. En dat was in hun opzet de Afro-Cubaanse muziek, in het bijzonder salsa en latinjazz. In het begin had ik daar eerlijk gezegd niet zoveel mee. Het was drukke muziek met blazers en die zang begreep ik niet. Maar gaandeweg ben ik er enorm van gaan houden. Die opleiding was trouwens wel wat breder. Er waren

gastdocenten voor djembé en Braziliaanse percussie, maar de Cubaanse muziek was de hoofdmoot.'

Heb jij naast de affiniteit met de muziek ook een affiniteit met de Cubaanse cultuur gekregen?

'Ja. Daar kan je natuurlijk bijna niet omheen. Je gaat naar de liedjes luisteren en je krijgt contact via allerlei bandjes met mensen uit Cuba, Venezuela, Colombia, et cetera. Daar ging ik mee samen spelen en dan leer je de taal. Ik ben getrouwd met een Argentijnse, die zelf ook salsa zingt. Ik heb zelfs een beetje leren salsadansen. Ik heb mezelf dus wel laten onderdompelen in die cultuur.'

Wat ben je na het Conservatorium gaan doen?

'Ik had qua timing een enorm geluk. Ik ben afgestudeerd in '88 – sommige mensen waar ik nu mee speel, waren toen nog niet eens geboren, haha. Salsa en latinjazz waren in Nederland enorm in opkomst in die tijd. Als er op de promofoto van de band een conga stond, dan had je de boeking eigenlijk al binnen. Op die golf heb ik mee kunnen varen. Drie, vier of soms wel vijf optredens per week kwam toen regelmatig voor. En tot ongeveer 2007-2008 is de interesse voor die muziek alleen maar meer geworden, onder

Slagwerkkrant.nl/swkplus

- Peace - percussie
- Peace - workshop
- Peace - backingtrack
- Son Al Son - percussie
- Son Al Son - workshop
- Son Al Son - backingtrack
- Son Al Son - live uitvoering Duo Habanero (kwartet)
- Jan-Luc van Eendenburg interview

andere door de Buena Vista Club. Daarna was er de grote crisis. Ik treed nu nog steeds wel op, maar veel minder.'

In welke bands speelde je in die tijd?

'Ik begon in lokale salsabands in Amsterdam, zoals Salsa D'Amsterdam en Salsa Caliente. In mijn tijd op het conservatorium richtte wijlen Jan Hartong de band Nueva Manteca op, waar ik ook een aantal jaren in heb gespeeld, samen met Lucas van Merwijk. Verder de band Rumbatá en uiteindelijk de bands Saoco, Gerardo Rosales en de band Tumbao van Jesus. Het kon niet op in die tijd. Je kon wel in vier of vijf bands tegelijk spelen.'

Hoor je nu de invloed van Cubaanse en Latijns-Amerikaanse muziek terug in de moderne popmuziek?

'Zeker! Dat is als je oplet eigenlijk al heel lang aan de hand. In bijvoorbeeld de Motown-muziek uit de jaren zestig en zeventig hoor je al patronen uit de Cubaanse muziek. *Don't You Worry About A Thing* van Stevie Wonder is daar wel een van de bekendste voorbeelden van. Iets later ook bijvoorbeeld Earth Wind and Fire. En goed beschouwd is de beroemde riff van Deep Purple's *Smoke On The Water* ritmisch gezien een pure son montuno-lick. Maar in de jazz gebeurde het al veel langer. In de jaren 50 had je Dizzy Gillespie die Cubaanse musici in zijn band had en ook Cubaanse muziek speelde. En verder had je veel bigbands, die een mix speelden van jazz en Afro-Cubaanse muziek.

'Tot op de dag van vandaag hoor je die invloeden, die nu zo normaal zijn geworden dat je ze bijna niet meer Cubaans of Latijns-Amerikaans durft te noemen. Grappig is dat muzikanten van daar, zoals Jesus, soms meer van onze popmuziek wisten dan wijzelf, omdat zij er zo gretig naar luisterden. En ondertussen zaten wij hier niet naar onze muziek te luisteren, maar naar die van hen... Inmiddels is, ook op Cuba, de uitwisseling van muzikale informatie bijna onbelemmerd geworden. Cubaanse en Latijns-Amerikaanse muziek laat zich nu dus beïnvloeden door de Amerikaanse muziek, maar ook de Afrikaanse of Aziatische. En vice versa.' ■



Percussieworkshop Jan-Luc van Eendenburg

Peace

Met bongo en campana (koebel)
In de song Peace wordt de martillo als basisritme gebruikt.

Basisritme op bongo is de martillo.

Dit patroon is onafhankelijk van het onderliggende clavepatroon, dus elke maat is hetzelfde:

Handwritten musical notation for the basic martillo rhythm. The top staff shows a sequence of notes with rhythmic markings: R L R L R L R L | R L R L R L R L. The bottom staff shows the corresponding drum sounds: D O O D D O O D | D O O D D O O D.

Toevoeging eerste syncrope: waar je hem speelt is afhankelijk van het onderliggende clavepatroon. De traditionele plaatsing is direct vóór de maat waar de clave op de eerste tel valt (ook wel genoemd: 'het drie-gedeelte van de clave'). Je speelt de syncrope als open toon. De slag erna speel je als open toon op de hoge of lage drum, al dan niet als ghostnote, zoals hieronder:

Handwritten musical notation showing the first syncrope variation. The top staff has notes with accents: R L R L R L R L | R L R L R L R L. The bottom staff shows drum sounds: D O O D D O O O | G O O D D O O D.

Bijna altijd wordt bovenstaande syncrope in de daaropvolgende maat gevolgd door een extra accent op de vierde tel, precies waar de clave ook op die tel valt:

Handwritten musical notation showing the syncrope with an accent on the fourth beat. The top staff has notes with accents: R L R L R L R L | R L R L R L R L. The bottom staff shows drum sounds: D O O D D O O O | G O O D D O O D.

Ten slotte wordt het accent op die vierde tel uit bovenstaand voorbeeld vaak voorafgegaan door een extra accent op de achtste die daar direct voor zit. En om die syncrope extra goed uit te laten komen, speel je de daaraan voorafgaande slag als ghostnote:

Handwritten musical notation showing the syncrope with a ghostnote on the eighth beat. The top staff has notes with accents: R L R L R L R L | R L R L R L R L. The bottom staff shows drum sounds: D O O D D O O O | G O O D G O O D.

Legenda

R/L = rechterhand/linkerhand. De voorbeelden gaan uit van een rechtshandige speler
D = dicht (altijd voorafgegaan door D, gespeeld met de duim van de andere hand)
O = open
G = ghostnote (met kleine nootkop)

Son Al Son

Met bongo, campana (koebel), guiro en maracas
In de song Son Al Son worden de partijen van bongo en campana (koebel) behandeld. In de video worden ook de partijen van de guiro en maracas voorgespeeld.

Combinatie bongo en campana (koebel)

Eén hand speelt kwartnoten op de campana (daarmee krijgt het ritme een chacha-achtige feel)
De andere hand speelt op de bongo. Je bent vrij in hoeveel je dat opvult, maar speel in ieder geval de noten met een accent erboven (de 2 en de 4):

Handwritten musical notation for the combination of bongo and campana. The top staff shows notes with accents: O O G | G O O | O O G | G O O. The bottom staff shows drum sounds: O O G | G O O | O O G | G O O.

Combinatie bongo en campana (koebel)

Net als boven, maar nu speelt de campana het klassieke patroon dat bij de stijl son hoort, met twee verschillende sounds:

Handwritten musical notation for the combination of bongo and campana with two sounds. The top staff shows notes with accents: O O G | G O O | O O G | G O O. The bottom staff shows drum sounds: O O G | G O O | O O G | G O O.

Son montuno: combinatie bongo en campana (koebel)

Net als boven, maar nu speelt de bongo alleen de essentiële accenten, zodat je je helemaal op de groove kunt concentreren:

Handwritten musical notation for Son montuno with bongo accents. The top staff shows notes with accents: O O | O O | O O | O O. The bottom staff shows drum sounds: O O | O O | O O | O O.

Son montuno: combinatie bongo en campana (koebel)

Net als boven, maar nu speelt ook de campana alleen nog maar de essentiële accenten. Dit is qua techniek de eenvoudigste, maar om het met swing te spelen is soms wat lastiger:

Handwritten musical notation for Son montuno with campana accents. The top staff shows notes with accents: O O | O O | O O | O O. The bottom staff shows drum sounds: O O | O O | O O | O O.

